

De Bokkerijders van Dickninge

Een historische kinderthriller

door

ERNA KUIPERS

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE BOKKERIJDEERS VAN DICKNINGE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ERNA KUIPERS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2008 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **14** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

Personen:

Koenraad: zachte, dappere, beschaafde jongeman

Broeder Simon: vrolijke, gezellige oude dikke man

Malle Japie: kan niet praten, niet goed snik

Juffer Gwendoline: knap, jong, beschaafd

Dienstmaagd Magdalena: lelijk, ordinair met een tik.

Rinus de Marskramer: joviale jonge maffe vent

Kokkie: in zichzelf gekeerde mopperaar

Heer Wouter: oudere gewichtige man

Honnie de Helper: gespierde sterke bodygard

Bokkerijders:

Roderick de hoofdman: wreed, vals, gemeen

Bertje Bok: dommig

Bobbie Bok: slomig

Bokkie Bok: bangig

Berend Bok: slijmerig

Intro video Dickninge

Personen:

Malle Japie

Roderick de Bokkerijders hoofdman te paard

Bokkerijder 1 te paard

Bokkerijder 2 te paard

Bokkerijder 3 lopend

Bokkerijder 4 lopend

Figuranten die op de vlucht zijn voor de Bokkerijders

Man met één been

Vrouw met één oog

Boer met koe aan touw

Boerin met een mand met eieren.

Man met kruitwagen vol huisraad

Vrouw die de pest heeft

Oude man die de pest heeft

Start van het toneelstuk is de video: Als de stem het verhaal van Dickninge vertelt, zien we op de video het klooster Dickninge op de achtergrond. Het beeld laat het klooster van vele kanten zien. Het ziet er allemaal nog vredig en rustig uit.

De Stem: We schrijven het jaar 1663, toen Drenthe nog weids en woest was. Bij de Wijk, bij het riviertje de Reest, stond het klooster Dickninge. De boeren en de monniken die er vredig naast elkaar leefden, bouwden er een gelukkig bestaan op, maar de rust werd elk jaar weer wreed verstoord door de Bokkerijders. (mysterieus muziekje op de achtergrond start en het beeld van het klooster Dickninge word donkerder) Deze trokken al plunderend en rovend rond. Huizen werden verwoest, akkers werden leeggeroofd en platgebrand. Hele families sloegen voor deze schurken op de vlucht, want de Bokkerijders waren de schrik van het land.

Op de video is te zien hoe vanuit IJhorst onschuldige mensen op de vlucht zijn voor de Bokkerijders, een groep woestelingen die te paard naar het klooster Dickninge rijdt. Ze zijn bepakt en bezakt. Het is al bijna donker en de regen valt in bakken neer. We zien dat één van de rovers een bundeltje met kleren en een kistje achterop zijn paard heeft. Vanuit de richting de Wijk komt een marskramer aan. Hij doet even zijn mars af en eet een appeltje. Als hij verder wil gaan, ziet hij de grote groep Bokkerijders aankomen, maar voordat hij iets kan doen, zijn ze al bij hem. Eén van de paarden steigert. Een poot komt tegen het hoofd van de man met de mars. De man valt neer en blijft roerloos liggen. Het bundeltje valt samen met een kistje van het paard af. Eén van de Bokkerijders pakt de mars en gooit hem achterop zijn paard. De rovers rijden al lachend door. Ze zijn zich niet bewust van de spullen die ze zijn verloren. Hun gelach klinkt nog lang na, totdat het lachen wordt overstemd door een ander geluid. Het gehuil van een baby dat uit de bundel met kleren komt. De marskramer krabbelt langzaam overeind, hij kruipt met zijn laatste krachtinspanning naar de baby toe en gaat er beschermend bij liggen. Dan valt hij bewusteloos neer. De nacht valt snel in. Dan verschijnt er op het scherm, 18 jaar later. (natuurlijk kan indien verfilmen niet mogelijk is, ook alleen maar de geluiden en stemmen te horen zijn, als een soort hoorspel, de spelers moeten dit van te voren dan inspreken en de paarden geluiden komen er dan op de achtergrond bij, zodat het publiek ook gelijk in de goede sfeer wordt gebracht.)

Scène 1

Plaats: buiten

Personen: Broeder Simon, Koenraad en malle Japie.

(Koenraad en Simon zijn aan het zwaardvechten. Net als Simon dreigt te verliezen, roept hij:)

Broeder Simon: Hé kijk Koenraad, mooie meiden. *(wijst achter Koenraad)*

Koenraad: Waar zijn mooie meiden, waar zijn die mooie meiden?

Malle Japie: *(komt op)*

Koenraad: Dat is Japie! Hier zijn nooit mooie meiden, zelfs de koeien zijn hier nog lelijker dan de nacht.

Broeder Simon: Grapje! Je trapte er weer lekker in. Je liet je afleiden, zo win je nooit van mij, maar natuurlijk ben en blijf ik de beste. Hé Japie, vind je ook dat ik de beste ben?

Malle Japie: *(kijkt verbaasd, maar knikt dan verstrooid van ja)*
(Japie wijst op Simon en Koenraad en gebaart naar het bos..)

Koenraad: Dat is niet aardig van je Japie, wil je ons weg hebben? Maken we teveel lawaai?

Broeder Simon: Toe maar Japie, wat wil je ons vertellen?

Malle Japie: *(gebaart nogmaals naar Simon en Koenraad en wijst weer het bos in, maar nu maakt hij er ook nog een eetgebaar bij)*

Broeder Simon: Last van je tanden, keelpijn?

Koenraad: Ben je ziek, moet je overgeven?

Malle Japie: *(schudt met zijn hoofd. Hij gebaart weer naar zijn mond en maakt er nu ook schiet bewegingen bij.)*

Broeder Simon: Ohhh, We moeten op jacht, we moeten voor eten zorgen. Wat moeten we meenemen? Wie heeft jou die opdracht gegeven? De kok?" *(kijkt vragend naar Japie)*

Malle Japie: *(steekt zijn duim naar de beide mannen op, ten teken dat het goed is)*

Koenraad: Natuurlijk, we gaan op jacht, maar waarvoor.

Malle Japie: *(strekt zijn handen uit en maakt vliegbewegingen, dan begint hij te wapperen met zijn armen)*

Koenraad: Vliegen? Bijen?

Broeder Simon: Moeten we een vogel schieten? Welke?

Malle Japie: *(loopt waggelend het toneel over en fladdert af en toe met zijn armen)*

Koenraad: *(begint te raden)* Een hangbuikzwijntje, een mus, een zenuwpeesje.

Broeder Simon: Een eend. We moeten een eend vangen.

Malle Japie: *(Hij knikt verheugd van ja)* Hij gebaart dat er nog wat geschoten moet worden en gaat op handen en benen staan)

Koenraad: Schildpad, hond, koe of nee een...

Malle Japie: *(Schudt zijn hoofd en galoppeert over het podium)*

Broeder Simon: Een paard? Nee, je bedoelt een...

Malle Japie: *(staat afwachtend stil)*

Koenraad: Ik weet het, ik weet het is een,... een BOK.

Malle Japie: *(Hij staat eerst als versteend en begint daarna te beven als een rietje. Vervolgens begint hij ongecontroleerd met zijn armen en benen te bewegen.)*

Broeder Simon: Zeg dat woord nooit waar Japie bij is, Koenraad!

Koenraad: Wat bedoel je. Mag ik geen BOK zeggen?

Malle Japie: *(kijkt bang en beeft)*

Simon: *(begint te fluisteren)* Je weet toch dat je nooit Bok mag zeggen.

Malle Japie: *(reageert op het woord Bok door doodsbang weg te kruipen)*

Koenraad: Kom gauw te voorschijn Japie, je hoeft niet bang te zijn.

Broeder Simon: Nee vriend, wij willen je geen kwaad doen, dat weet je toch?

Malle Japie: *(komt schoorvoetend weer terug)*

Koenraad: Nee Japie, we zullen het woordje Bok niet meer zeggen waar je bij bent. *(Japie wil weer wegvluchten, maar Simon pakt hem vast en klopt troostend op zijn rug)*

Broeder Simon: We gaan op eenden en reeën jacht, want dat bedoelde je hè?

Koenraad: Ik zou toch zweren dat hij een BOK *(zegt het woord zonder geluid te maken)* na deed.

Broeder Simon: Goed gedaan hoor Japie. Ga maar vlug terug naar de kok, wij gaan op pad.

Scène 2

Plaats: Buiten (*hei, bos en rivier*)

Personen: Koenraad, broeder Simon en Berend Bok

(Koenraad en Simon hebben alleen een klein musje gevangen, ze gaan even rusten.)

Broeder Simon: We hebben nog niet veel gevangen.

Koenraad: Nee het ging niet zo goed.

Broeder Simon: Toch moet ik nu even uitrusten.

Koenraad: Dit is een mooie plek. *(Ze gaan op een paar omgevallen boomstammen zitten.)*

Broeder Simon: Ja, even lekker zitten, ik kan wel merken dat ik een dagje ouder word. *(begint ondertussen te eten van een enorm lunchpakket)*

Koenraad: Ja, ik ook, want ik ben bijna 18!

Broeder Simon: Bijna 18?

Koenraad: Ja, het duurt nog twee weken.

Broeder Simon: Gek hoor, hoe snel die tijd gaat.

Koenraad: Gek? Weet je wie ik pas gek vind?

Broeder Simon: Nou?

Koenraad: Malle Japie, die kan pas gek doen. Ik zei gewoon het woordje bok en hij werd helemaal dol.

Broeder Simon: Japie is een zielig geval, echt heel zielig. Ik mag het je nog niet vertellen, maar je wordt bijna 18, dus het wordt tijd dat je het verhaal van je verleden leert kennen.

Koenraad: Ja.

Broeder Simon: Ongeveer 18 jaar geleden, op Bokavond waaide, onweerde en regende het. Buiten hoorden we veel geschreeuw en lawaai. Door het slechte weer konden we niet kijken wat er aan de hand was. De volgende dag toen het zicht weer wat helderder was, vonden we een vreemde man buiten de poort op de grond liggen. Vlakbij hem op de grond lag een *(haalt even diep adem)* baby.

Koenraad: Wat, een baby?

Broeder Simon: We hebben ze beiden mee naar binnen genomen. De vreemde man knapte maar heel langzaam op. Hij zat onder de blauwe plekken. Hij was heel bang en kon niet praten. We hebben hem Japie genoemd. In het begin ging hij elke nacht slaapwandelen,

nu doet hij dat bijna nooit meer. Voor de rest weten we weinig van hem, alleen dat hij helemaal gek in de kop was.

Koenraad: Zeg dat wel. Je moet maar zo'n figuur als vader hebben. Daar moet ik niet aan denken. Dan kun je het beter zoals mijn ouders hebben. Die zijn gestorven aan de pest. Ha!

Broeder Simon: Koenraad, ik ben bang dat het verhaal van de pest niet helemaal klopt. Het zit iets anders. Dat kind dat Japie bij zich had. Dat kind, dat kind ben.... dat kind ben jij!

Koenraad: Hè?

Broeder Simon: Jij bent 18 jaar geleden samen met Japie gevonden en sindsdien wonen jullie allebei bij ons in het klooster.

Koenraad: Was ik dat kind?

Broeder Simon: Ja, jij was dat kind.

Koenraad: En Japie.... is niet mijn broer. Is Japie mijn.... vader?

Broeder Simon: *(staat op)* Dat weten we niet zeker, maar waarschijnlijk wel. Kom we gaan terug. Ik krijg grote trek.

Koenraad: *(kan het allemaal nog niet geloven en is er nog beduusd van)* ja, ja. *(Er klinkt een vreemd geluid uit de bosjes)*

Broeder Simon: Wegwezen hier, straks lopen we nog een paar Bokkerijders tegen het lijf. Ik heb van horen zeggen dat die schurken weer in de buurt zijn.

Koenraad: Ja Simon, wegwezen. *(Steeds achterom kijkend gaan ze af, een Bokkerijder komt op)*

Berend Bok: Alle geitenwollen sokken bij elkaar, dit zijn weer andere kerels. Die moet ik niet hebben. Ben ik het verkeerde spoor gevolgd. Oei als Roderick erachter komt.

Scène 3

Plaats: Zaal

Personen: Broeder Simon, Koenraad en Malle Japie.

(Koenraad zit lusteloos in een stoel en praat in zichzelf)

Koenraad: Ik was net zo blij dat ik gauw jarig ben, krijg ik te horen, dat malle Japie waarschijnlijk mijn vader is. Daar word je niet vrolijk van.
(Broeder Simon komt vrolijk binnen in worstelkleding)

Broeder Simon: Hé makker, vandaag staan er twee dingen op het menu, zwaardvechten en als toetje eendenstoofpot. De laatste, want de kok is door de voorraden heen, want onze jacht van gisteren was geen succes.

Koenraad: Geen trek.

Broeder Simon: Niet erg, dan eet ik je stoofpot wel erbij op.

Koenraad: Geen zin in zwaard vechten!

Broeder Simon: Wat! Jij geen zin in zwaardvechten? Ben je ziek of zo.

Koenraad: Nee

Broeder Simon: Wat heb je dan?

Koenraad: Ik zit er de hele tijd aan te denken dat malle Japie mijn vader is, dat is toch wel apart. Ik ga hem vragen of het wel echt zo is.

Broeder Simon: Zul je dat wel doen?

Koenraad: Waarom niet? *(Ondertussen komt Malle Japie op met een tas waarin een brief zit)*

Broeder Simon: Je weet hoe gevoelig Japie is.

Koenraad: Ik moet weten wat er 18 jaar geleden op Bokavond is gebeurd. *(Beide mannen zien niet dat malle Japie bij het woordje Bok ineenkrimpt)*

Broeder Simon: Goed dan, maar noem het woordje Bok niet meer waar Japie bij is. *(Japie gaat weer als een dolle te keer en dan merken de beide mannen Japie pas op)*

Broeder Simon: Japie, sta je daar al lang?

Malle Japie: *(knikt angstig van ja)*

Koenraad: Hoe lang al vader?

Malle Japie: *(kijkt verbaasd en geeft aan dat hij het niet goed heeft verstaan)*

Koenraad: Of je er al lang staat vader, of moet ik papa zeggen. Ben jij mijn vader?

Malle Japie: *(kijkt Koenraad met open mond aan en begint dan te lachen, alsof hij zeggen wil, wat een grap)*

Koenraad: Dus je bent niet mijn vader, vader?

Malle Japie: *(wijst op voorhoofd en maakt wegwerpgebaar)*

Broeder Simon: Koenraad, je komt er niet achter, laat het maar rusten. Wat kom je eigenlijk doen Japie?

Malle Japie: *(staat onnozel voor zich uit te kijken)*

Koenraad: Ben je de kluts kwijt, moet ik helpen zoeken, papa?

Malle Japie: *(denkt na en maakt dan blij een leesgebaar)*

Broeder Simon: Ahhh, lezen...Wat moet ik lezen?

Malle Japie: *(kijkt weer bedenkelijk)*

Koenraad: Roodkapje? Hans en Grietje?

Malle Japie: *(kijkt verstrooid, maar weet dan weer dat hij een brief bij zich heeft in de tas om zijn middel. Hij pakt deze en geeft hem aan Broeder Simon en loopt vlug af)*

Koenraad: Wat een kerel!

Broeder Simon: Hier staat vast belangrijk nieuws in, want het zegel is van heer Wouter van de Uilenburcht. Luister wat hij schrijft.

Geachte Broeder Simon,

De Bokkenrijders hebben zo huisgehouden dat de Uilenburcht op instorten staat.

Gaarne zou ik u verzoeken om Jonkvrouwe Gwendoline en haar dienstmeid Magdalena onder uw hoede te nemen. Zij zijn hun leven hier niet zeker.

Ze zullen spoedig Dickninge bereiken.

Zou u mijn dochter het lezen en schrijven bij willen brengen?

Als de kust veilig is, kom ik de beide juffers weer ophalen.

Met vriendelijke groet,

Heer Wouter van de Uilenburcht.

Koenraad: Wat meiden. Hier op Dickninge. Kan het dan nog erger worden dan erg.

Broeder Simon: Wordt het nu toch nog gezellig.

Scène 4

Plaats: Buiten hei bos

Personen: Magdalena en Gwendoline

Magdalena: Klere wat een gore tocht, ik ben ook zo moe juffer Gwendoline en ik heb zo'n honger.

Gwendoline: Ja, allervreselijkst, maar we hebben het gered. Ik zie Dickninge al.

Magdalena: Ik heb zo'n honger ik ben, er lichtelijk van in mijn kop (*haalt groot stuk kaas uit haar tas en begint te eten*) De paarden zijn ook afgeragd, daar is een rivier dan kunnen ze even wat zuipen.

Gwendoline: Ja, dat is een goed plan.

Magdalena: Net zo'n goed plan als dat van uwes om ons te verkleeden als mannen.

Gwendoline: Ja, die Bokkerijders hadden niks door, ze waren op zoek naar twee vrouwen.

Magdalena: Ja dankzij uwes, zijn we mooi ontsnapt. Klere, ik had er niet aan moeten denken dat ik in de handen was gevallen van die schurken. Als ik er ook aan denk hoe de Uilenburcht er nu ook uitziet...

Gwendoline: Kom op Magdalena, we moeten de paarden even laten rusten, we zullen het laatste stuk te voet afleggen, dan kan ik me nog even op het ergste voorbereiden.

Magdalena: Klere, hoe bedoelt uwe genadige dat nu weer. We zijn toch ontsnapt. Op Dickninge is het toch veilig? (*haalt een stuk brood uit haar tas*)

Gwendoline: Jawel, maar ik moet hier leren lezen en schrijven en rekenen en netjes zijn en weer pootjes geven.

Magdalena: U heeft toch geen poten!

Gwendoline: Nee, zo bedoel ik het niet. Ik bedoel dat ik weer jonkvrouwe moet spelen.

Magdalena: U hoeft het toch niet te spelen, u bent er toch eentje.

Gwendoline: Ja, dat weet ik wel, maar daarom hoef ik het toch niet leuk te vinden. Ik ga veel liever jagen en vissen, zoals ik vroeger altijd deed.

Magdalena: Ja, u bent daar ook verrekte goed in.

Gwendoline: De vrijheid die je hebt met vissen, jagen en paardrijden is geweldig en dat binnenzitten en netjes wezen is... vreselijk.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto